

Автомобильн кӧлгнӧ кӧдлмшиг орута кехмн

КПСС-н XXI-ч хуртг батлсн СССР-н эдл-ахун бслтин долан джилӧ зурад — автомобильн кӧлгнӧ болн автомобильн хаалгӧс тосхлгӧна улм цаарандк бслтд ик оньг ӧггдджӧнӧ.

Мана Хальмг республикин кӧлгн кӧчнд ик гисн гол орминь автомобильн кӧлгн эзлнӧ. Сӧл джилмӧдт мана республикин совхозмуд, колхозмуд, РТС-н болн автомобильн эдл-ахус ик оньг автомашид авцхав, эднӧ ут тонь кесг холвдж ӧсв. Автомобильн эдл-ахун кӧдлмшиг сӧӧнӧр гардхин тӧлӧч. Хальмг автотрест бӧрдӧгдв. Мана республикд 3 ик автомобильн эдл-аху бӧрдӧгдв: Элст балгӧснд, Каспийск болн Юстинск райодт. Урдн бӧӧӧцхӧсн автобазмуд ода РТС-мӧдлӧ пегдӧд, теднӧ автоотрядмӧд болдх хӧврӧгдцхӧв. Эдн заагт ик гиснӧ Элстн, Сарпинск, Яшалтинск болн Башантинск РТС-мӧдин автоотрядмӧд.

Сӧл джилмӧдт мана республикд му бишӧр автомобильн хаалгӧс тосхлгӧн кегдв. Башанта—Яшалта хоорндк хаалгӧ сӧӧнӧр кегдсн деерӧн, хо йр талагӧарнь модд тӧргдв. Му бишӧр Элст—Дивн хоорнд, Элст—Яшкуль—Комсомольск — Каспийск хо ораху хаалгӧс ясгдв.

Долан джилӧ зурагӧар 1960 джилд Элст — Дивн хоорнд асфальтар бӧрөгдсн хаалгӧ эклдж тосхгдхмн. Дӧддӧ джилин турашрт мана республикин райод хоорндк хаалгӧс сӧӧнӧр ясгддж дуусгдхмн.

Мана республикин автомобильн эдл-ахус джил болгӧн ик чинртӧ, олд амтнӧ эдл-ахун аца зӧӧцхӧнӧ. Улгӧурнь, эн джилин 10 сард, нидн джилн им кемлӧ дӧнӧцӧлхлӧ, 69000 тонн ацан ӧлӧ зӧӧгдв. Олд амтнӧ эдл-ахун аца зӧӧлгӧнлӧ хамдан сӧл джилмӧдт амт зӧӧлгӧн бас икӧр бсджӧнӧ. Улгӧурнь, эн джилин 10 сард, нидн джилин им кемлӧ дӧнӧцӧлхлӧ, 329 миньгӧн амтн ӧлӧ зӧӧгддж. Тер дотр гнигн машид «такси» олар амт зӧӧгтӧл, 10 сара зурагӧан 129 процент кӧцӧв.

Республикин автомобильн эдл-ахус дунд эн джил шин бӧрдсн Каспийск АТХ сӧӧнӧр кӧдлджӧнӧ (начальникнь ӧр Цеденов Г. Ц., ах инженернь ӧр Сахнов И. Н.) 4 сарин туршарт эдн 124 миньгӧн арслнӧ государствд ору орулв.

Мана республикин шофермӧд заагт кесг тоомсрта улс ӧсцхӧв. Юстинск АТХ-н багъ наста шофермӧд Минтӧрцгеев, Кольдя Савгуров болн Павел Тюрин зурагӧан сар болгӧн 200 процент давулдж кӧцӧцхӧнӧ. Элстин АТХ-н шофермӧд И. В. Коростилев, Н. Е. Белоусов, О. Н. Онгульдушев машидӧн сӧӧнӧр хадгӧлдж, зурагӧан оньдинд хо йр холванднь кӧргдж кӧцӧцхӧнӧ. Эн эдл-ахун ясврин кӧдлмш кегӧӧчир дунд слесарьмӧд И. Богослаевский болн А. Цеденов йилгӧрцхӧнӧ. Слесарь-шинрӧлӧч Иванов ясврин кӧдлмшт капронар бул болн нань чигн автомобильн ӧнӧгс кедж эдл-ахудан 49 миньгӧн арслнӧга ору орулв.

Болв автомобильн эдл-ахусин кӧдлмшт ода деерӧн ик тату-тартг болн дуту-дунд бӧӧнӧ. Хальмг автотрестин 10 сарин кесн кӧдлмшӧр авад хӧлӧхлӧ, ачлгӧна машид олзлгӧн ик тату болджана. Кемер дундлад нег машин бӧдртӧн 10,6 тонн аца зӧӧх бӧӧсн болхла, 8,1 тонн зӧӧдж, дундлад нег машин бӧдртӧн 343 тоннкилометр нӧ. бӧӧсн болхла 292 тонн километр кедж.

Автомашид муугӧар кӧдлдж учринь — эн машидиг эзн кевӧр ӧс олзлдж, ясвринь муугӧар кесн машид йовдид йовулад, шофермӧднь шулун-шулугӧар сольгдад бӧӧснӧ учр. Улгӧурнь, эн джил 358 кӧн кӧдлмшт оругдж авснас 195 кӧн кӧдлмшӧс гагӧгдв. Цугтагӧаснь муугӧар Элстин АТХ кӧдлджӧнӧ (урдж начальникнь ӧр Харцхаев). Эн эдл-ахун машид ир муугӧар олзлгд деерӧн, то-динь, бухгалтерск кӧдлмшнь бузрар кегдлг. шофермӧл дунд кӧч-кӧлснӧ дисциплин тату болсн учрар, эдн ӧ дилд 10 сарин туршарт государствд 394 миньгӧн арслнӧ гарута олгӧв. Эднд ӧрӧтӧ организацас болн имтнӧс цаглань ӧс некдж авсн ӧрнь г-турштан 908 миньгӧн арслнӧ кӧч ӧсв.

Эн эдл-ахуг му бӧӧдлӧснь гаргӧж, цуг машидиг сӧӧнӧр олзлдж, шофермӧд дунд кӧч-кӧлснӧ дисциплин сдж, государствд орутагӧар кӧдлдж эдл-аху кехд шин толгӧӧчирнь ӧр Иихайлов болн Цондинов, партийн, профсоюзн болн комсомольск организацас сӧн гардвр кех йоста.

Хальмг автотрестин гардӧчир (зачань ӧр Баринов, ах инженернь ӧр Евченко) мана республикин автомобильн эдл-ахусин кӧдлӧчир дунд к чинртӧ кӧдлмш кедж, гардврин кӧдлмшин чинринь ясрулдж, автомобильн кӧлгиг орутагӧар кӧдлдж болгӧхин тӧлӧ ик кӧдлмш кецхӧх йоста.

Автомобильн кӧлгн сӧӧнӧр кӧдлхин тӧлӧ автомобильн хаалгӧсиг сӧӧнӧр бӧрх кергтӧ. Мана республик ӧнр-ӧргн ик элвг теетг бӧӧхнь темдтӧ, тегӧд чигн хаалгӧсиг цугтнь сӧӧнӧр бӧрхнь хаалгӧчирин эрки керг. Болв, мана республикд бӧӧх автомобильн хаалгӧс ода деерӧн сӧӧнӧр кегдӧд уга. Улгӧурнь, Элст — Сухога хоорндк хаалгӧ ода ӧвл эклснӧс авн ик ӧӧмштӧ хаалгӧ болв. Эн хаалгӧар йовдж ирцхӧсн шофермӧд хаалгӧчиринг гемшӧддж шоодцхана. Зунду толгӧагӧас Элст балгӧсна тосхлтд икӧр чолуд зӧӧгднӧ. Ӧдртӧн кесг машид хаалгӧин хаджуд унцхӧсн ӧзгднӧ — эн уршгнь, Элст — Зунда толгӧа хоорндк хаалгӧ ик гидг муугӧар бӧргдджӧх хаалгӧ. Эн хаалгӧг «Хальмг тосхлтин» трест тоссмн, тегӧд эднӧ хаалгӧ болдж тоогддмн, тер бийнь эн хаалгӧг ясдг эн ода бийнь уга болджана.

Республикин автомобильн болн россейн хаалгӧсин управлень (начальникнь ӧр Адьянов Е. К.) эн тоотиг эрт уга кех йоста.

Автомобильн трестин кӧдлмш ясрулхин тӧлӧ ик кӧдлмш кегдх йоста. Терӧнӧ тӧлӧ автомобильн эдл-ахусин оньдин бӧӧдг кадрмудар батлдж, шофермӧд дунд кӧч-кӧлснӧ дисциплин антгӧадж, ясврин кӧдлмш кедг бӧӧмудинь шин техникӧр теткдж, машидиг техническ ясврт цаглань орулдж, машин болгӧг зогсл уга кӧдлӧд, урагӧан кӧцӧдг болгӧдж кӧдлгх кеттӧ.

Мана республикин автомобильн эдл-ахусин кӧдлмшин чинринь ӧӧдлхд республикин болн райодин партийн болн советск органс, профсоюзн болн комсомольск организацас ик ӧнӧ болх йоста. Эднӧ дӧнӧгӧр цуг мана республикин автомобильн кӧдлӧчир, КПСС-н ЦК-н болх лENUMD нерӧдсн социалистическ дӧддӧнд ӧргӧр орлцдж, долан джилӧ рӧн джилин зураг болзгаснь урд цӧхин тӧлӧ зӧткцхӧддж, кӧдлмштӧн ик диилврмӧд бӧрхнь лавта.